3
ކަރުދާސް
ލީގަލް ސެކްޓަރ ރިސޯސް ސެންޓަރ، އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ 20 ޖޫ ން 2017
ތަޢާރުފު މި ކަރުދާހުގައި ހިމެނިގެންވާ ބައިތައް
މި ކަރުދާހަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016)ޖިނާއީ ➢
މީހު ން ހު އް ޓު ވުމާއި ބަލައި ފާސްކު ރު ން
އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު(އަށް ޢާންމުން ހޭލުންތެރިކުރުވުމުގެ ގޮތުން،
➢ ކޯ ޓު އަމު ރަކާ ނުލައި މީހަކު ހު އް ޓު ވައި ބަލައި
އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ލީގަލް ސެކްޓަރ ރިސޯސް ސެންޓަރގެ
ފާސްކު ރެވޭ ނެ ޙާލަތް ތަ އް
ފަރާތުން ތައްޔާރުކުރާ ސިލްސިލާ މަޢުލޫމާތު ކަރުދާސްތަކުގެ ތެރެއިން
➢ މީހަކު ހު އް ޓު ވައި ބަލައި ފާސްކު ރުމު ގައި ފުލު ހު ން ނަ ށް
ތިންވަނަ ކަރުދާހެވެ.
ލިބިދޭ ބާ ރު ތަ އް
ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަކީ، ޖިނާއީ ޢަދުލުގެ ނިޒާމުގައި
➢ މީހެ އްގެ ނަމާއި އުމު ރު ބު ނު މަ ށް އެ ންގޭ ނެ ޙާލަތް ތަ އް
އެކި ފަރާތްތަކުން ޢަމަލުކުރަންވީ ގޮތުގެ އުޞޫލުތަކާއި، އެކި
➢ ހަ އް ޔަ ރުކު ރު ން
ފަރާތްތަކަށް ލިބިފައިވާ ޙައްޤުތަކާ އަދި އެކި ފަރާތްތަކަށް ލިބިފައިވާ
ބާރުތަކާއި، އެ ބާރުތައް ބޭނުންކުރަންވީ ގޮތް އެންމެ ތަފްޞީލުކޮށް ➢ ހަ އް ޔަ ރު ގައި ބަ ހަ އް ޓައިގެ ން ސުވާލުކު ރު ން
މިހާތަނަށް އެއް ޤާނޫނެއްގައި ލިޔެވި، ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ޤާނޫނެވެ. ➢ ޤާނޫނީ ވަކީލެ އްގެ އެހީތެރިކަ ން ހޯ ދުމުގެ ޙަ އް ޤު
މި ޤާނޫނުގެ ސަބަބުން، ޒަމާނާ އެއްގޮތް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުތަކެއް ➢
ޤާނޫނީ ވަކީލެ އްގެ ފު ރު ޞަތު ފޯ ރު ކޮ ށްދިނުމު ގައި
ތަޢާރުފުކުރެވި، ޖިނާއީ ޢަދުލުގެ ނިޒާމަށް ބޮޑެތި އިޞްލާޙީ
ޢަ މަލުކު ރަ ންޖެހޭ ގޮތް
ބަދަލުތަކެއް އައިސް، ޖިނާއީ ޢަދުލުގެ ނިޒާމުގައި އެކި
➢ ހަ ނު ހު ރުމުގެ ޙަ އް ޤު
މުއައްސަސާތަކުން އަދާކުރާ ދައުރަށް އިޞްލާޙީ ހެޔޮ ބަދަލުތަކެއް
➢ އަމިއްލަ ނަފް ސާ ދެ ކޮ ޅަ ށް ބަޔާ ން ނުދިނުމުގެ ޙަ އް ޤު
އަންނާނެއެވެ.
➢ ހަ ނު ހު ރުމާއި، އަމިއްލަ ނަފް ސާ ދެ ކޮ ޅަ ށް ބަޔާ ން
ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް އަހުލުވެރިކުރުމަށްޓަކައި
ދިނު ން ކަމު ގައި ނު ބެލެވޭނެ ކަ ން ކަ ން
ލީގަލް ސެކްޓަރ ރިސޯސް ސެންޓަރގެ ފަރާތުން ނެރޭ ސިލްސިލާ
މަޢުލޫމާތު ކަރުދާސްތަކުގައި އަލިއަޅުވާލާނީ، އެ ޤާނޫނުން އަލަށް
ތަޙްޤީޤު މަރުޙަލާ
ތަޢާރުފުކުރާ އުޞޫލުތަކަށާއި، ޖިނާއީ ޢަދުލުގެ ނިޒާމުގެ ކޮންމެ
މި ކަރުދުާހގައި އަލިއަޅުވާލާނީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ
މަރުޙަލާއެއްގައި އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޢަމަލުކުރެވޭނެ
ޤާނޫނުގައި ތަޙްޤީޤު މަރުޙަލާއާ ގުޅޭ ގޮތުން އަންނަނިވި ކަންކަމާބެހޭ
އިޖުރާއަތުތަކަށާއި، މިއިން ކޮންމެ މަރުޙަލާއެއްގައި އެކި
ގޮތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލުތަކަށެވެ.
މުއައްސަސާތަކަށް ލިބިދޭ ބާރުތަކަށާއި އަދި ރައްޔިތުންނަށް ލިބިދޭ
ޙައްޤުތަކަށެވެ.  މީހުން ހުއްޓުވައި، ބަލައި ފާސްކުރުމާއި، ހައްޔަރުކުރުމުގައި
ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކުން ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ
އުޞޫލުތައް
1

 އެމީހެއްގެ އަތުގައި މަސްތުވާއެއްޗެއް ނުވަތަ ބަނގުރާ
މީހުން ހުއްޓުވުމާއި ބަލައި ފާސްކުރުން
ހުރިކަމަށް ބެލެވޭނަމަ
ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުން، އެ
 އެމީހެއްގެ އަތުގައި ވަގަށް ނަގާފައިވާ އެއްޗެއް ނުވަތަ
ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މެނުވީ، މީހަކު ހުއްޓުވައި،
މިލްކުވެރިކަން ސާބިތުކޮށްނުދެވޭ އެއްޗެއް ހުރިކަމަށް
އެމީހާގެ ހަށިގަނޑާއި ފޭރާން ބަލައި ފާސްނުކުރެވޭނެއެވެ. އަދި ޖިނާއީ
ބެލެވޭނަމަ
އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން މީހަކު ހުއްޓުވައި، އެމީހާގެ
 އެމީހެއްގެ އަތުގައި ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ އެއްޗެއް
ހަށިގަނޑާއި ފޭރާން ބަލައި ފާސްކުރެވޭނީ ހަމައެކަނި ފުލުހުންނަށެވެ.
ހުރިކަމަށް ބެލެވޭނަމަ
މަތީގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ އުޞޫލުން ހަމައެކަނި އިސްތިސްނާވާނީ،
 ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއްގެ ހެކީގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެ
ތިރީގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ޙާލަތެވެ.
އެއްޗެއް އޭނާގެ އަތުގައި ހުރިކަމަށް ބެލެވޭނަމަ
ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010)ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ޖިނާއީ ބޮޑެތި ކުށްކުށް ކަމުގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ
ތޫނު އެއްޗެއްހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު(ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ކުށްތަކެވެ.
ދަށުން ސްކޫލް، ކޮލެޖް އަދި އިންސްޓިޓިއުޝަން ފަދަ ތަންތަނުގައި 
މީހަކު މެރުމުގެ ކުށް
ތޫނު ހަތިޔާރު ހިފައިގެން އުޅޭ ކަމަށް ތުހުމަތު ކުރެވޭނަމަ އެ 
އިންތިޒާމްވެގެން ހިންގާ ބޮޑެތި ޖިނާއީ ކުށް
ތަންތަނުގެ މުވައްޒަފުންނަށާއި ފުލުހުންނަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތް 
ޓެރަރިޒަމްގެ ކުށް
ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވެއެވެ. 
މަނީ ލޯންޑަރިންގ އަދި ޓެރަރިޒަމަށް ފައިނޭންސްކުރުމުގެ
ކުށް
ޢާންމު އުޞޫލެއްގެ ގޮތުން މީހަކު ހުއްޓުވައި، ބަލައި  މީހުން ރެ ކްކުރުމުގެ ކުށް
ޓް ފި
ފާސްކުރެވޭނީ ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުންނެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ކޯޓު  ވައްކަން، ޓެކުން، ޚިޔާނާތްތެރިވުމާއި، މަކަރާއި ޙީލަތް އަދި
އަމުރަކާ ނުލައި މީހަކު ހުއްޓުވައި ބަލައި ފާސްކުރެވޭނެ ޙާލަތްތަކެއް ރުމުގެ ކުށްކުށުގެ ތެރެއިން 100,000/- (އެއް އްކަ)
ފޭ ލަ
ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ރު ޔާއިން ށިގެން މަތީގެ މައްސަ ތައް
ފި ފެ ލަ
 ކޮރަޕްޝަންގެ ކުށް
ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި މީހަކު ހުއްޓުވައި ބަލައި  ގޭންގު ކުށް
 މީހެއްގެ ގުނަވަނެއް ނުވަތަ ގުނަވަނެއްގެ ބައެއް ނުވަތަ
ފާސްކުރެވޭނެ ޙާލަތްތައް
ހިއްސެއް ނެތިދާފަދަ ގޮތަކަށް މާރާމާރީ ހިންގުމުގެ ކުށް
ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި މީހަކު ހުއްޓުވައި ބަލައި  ދައުލަތުގެ އިސްތިޤްލާލާއި މިނިވަންކަމަށް ގެއްލުންވާ ޢަމަލު
ފާސްކުރެވޭނީ، ކުށުގެ ވެށިން ފެންނަ ނުވަތަ ކުށެއް ކުރުމަށްފަހު ހިންގުމުގެ ކުށް
ކުށުގެ ވެށި ދޫކޮށް ދިޔަތާ ގިނަ އިރުތަކެއް ނުވަނީސް ފުލުހުންނާ
ން، ސަބަބު ޗަ ބި ށް، ހައްޔަރުކޮށް ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައިވާ މީހަކު ބަލައި
ދިމާވާ މީހުންގެ ތެރެއި އެކަށީގެންވާ ގެ މައް ށް ނާކޮ
ކަ ކަ ޝަ ކުކު ސި ފާސްކުރާނަމަ، އެކަން ކުރަންވާނީ، އެފަދަ ޙާލަތުގައި ތިބޭ މީހުން
އަންނަނިވި ން މަށް އް ރުމުގެ ހައި އްޔަތު އުފެދޭ
ބޭ ބަލައި ފާސްކުރުމަށް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ
ޙާލަތެއްގައި ތި މީހުން އެކަންޏެވެ.
އުޞޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިންނެވެ.
 އަނިޔާވެރި ޢަމަލެއް ހިންގުމަށް ގެންގުޅޭ އެއްޗެއް ކަމަށް
ބެލެވޭ ވަޅިއެއް ނުވަތަ ޚަންޖަރެއް ނުވަތަ ތޫނު އެއްޗެއް
ނުވަތަ ހަތިޔާރެއް ކަމުގައި ބެލެވިދާނެ އެނޫންވެސް އެއްޗެއް
އެމީހެއްގެ އަތުގައި އޮތްކަމަށް ބެލެވޭނަމަ
2

މީހަކު ހުއްޓުވައި ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި ފުލުހުންނަށް މީހެއްގެ ނަމާއި އުމުރު ބުނުމަށް އެންގޭނެ ޙާލަތްތައް
ލިބިދޭ ބާރުތައް އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ޙާލަތުގައި ފިޔަވައި، އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި ތިބޭ މީހުންނަށް
ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުންވިޔަސް ނުވަތަ ކޯޓު އަމުރަކާ
މެނުވީ، ނަމާއި އުމުރާއި އެޑްރެސް ބަޔާންކޮށްދިނުމަށާއި އަދި އެކަމުގެ
ނުލައިވިޔަސް، މީހަކު ހުއްޓުވައި ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި ފުލުހުންނަށް
ހެކި ދެއްކުމަށް އެންގުމުގެ ބާރު ފުލުހުންނަށް ލިބިގެންނުވެއެވެ.
އަންނަނިވި ބާރުތައް ލިބިދެއެވެ. ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން، ވަކިން
ޚާއްޞަ ކަންކަން ކުރުމަށް ބާރުދީފައިވާނަމަ، ފުލުހުންނަށް އެ  ކުށެއް ކުރަމުންދަނިކޮށް ފެންނަ މީހާ
ކަންކަން ކުރުމުގެ ބާރު ލިބިދެއެވެ.  ކުށެއް ކޮށްފައިވާ ކަމަށް އެކަށީގެންވާ ހެކީގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް
ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ
 ފުލުހުން ހުއްޓުވާ މީހަކީ، ކާކުކަން ބުނެދިނުމަށް އެންގުން
 ކޯޓު އަމުރެއް ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި، އެ އަމުރު ރައްދުވާ
 އެމީހަކު ހައްޔަރުކުރުމަށް ނުވާގޮތުން ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ
މީހާ
ދަށަށް ގެނައުން
 ފުލުހުން ހިންގަމުންގެންދާ ތަޙްޤީޤެއްގައި
 އެމީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނެއް ފިޔަވައި، އެހެން ތަންތަން
އެހީތެރިވެވިދާނެކަމަށް ފުލުހުންނަށް ފެންނަ މީހާ
ލައިގެން ހުރި ހެދުން މަތިން އަތްލައިގެން ނުވަތަ ޑިޓެކްޓަރެއް
ޖައްސައިގެން ބަލައި ފާސްކުރުން
މަތީގައިވާ ޙާލަތްތަކުގައި، މީހެއްގެ ނަމާއި، އުމުރު އަދި
 އެމީހެއްގެ އަތުގައި އޮތް އެއްޗެއް ނުވަތަ އެމީހެއް ހިފައިގެން
އެޑްރެސް ބަޔާންކޮށްދިނުމަށް ފުލުހުން މީހަކަށް އަންގާ ޙާލަތުގައި،
ހުރި އެއްޗެއް ބަލައި ފާސްކުރުން
އެކަން ބަޔާންކޮށްދިނުމުގެ މަޤްޞަދާ ގުޅޭގޮތުން އެމީހަކު ފުލުހުންނާ
 އެމީހަކު ލައިގެން ހުރި ހެދުމެއްގެ ޖީބު ނުވަތަ އެއްޗެއް
ސުވާލުކޮށްފިނަމަ، އެކަން ކުރެވެނީ މަތީގައިވާ ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން
ރައްކާކުރެވޭ ގޮތަށް އެ ހެދުމުގައިވާ އެހެން ތަންތަން ބަލައި
ކޮން ޙާލަތެއްގައިކަން ފުލުހުން ސާފުކޮށްދޭންޖެހޭނެއެވެ.
ފާސްކުރުން
 މޫނު ނިވާކޮށްގެން ހުރިނަމަ މޫނު ހާމަކުރުމަށް އެންގުން)މޫނު މީގެ އިތުރުންވެސް، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި މީހަކު
ނިވާކޮށްގެން ހުރިނަމަ، މޫނު ހާމަކުރުމަށް އަންގަންވާނީ، އަދި ހުއްޓުވައި ބަލައި ފާސްކުރުމަށާއި ހައްޔަރުކުރުމުގެ ބާރު ފުލުހުންނަށް
ހާމަކުރާއިރު ޙާޟިރުވެ ހުންނަންވާނީ، އޭނާއާ އެއް ލިބިދޭ ޙާލަތްތަކުގައި، މީހެއްގެ ނަމާއި، އުމުރާއި އެޑްރެސް
ޖިންސެއްގެ އޮފިސަރެއް(ބަޔާންކޮށްދިނުމަށާއި، އެކަމުގެ ހެކި ދެއްކުމަށް އެންގުމުގެ ބާރު
 ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުގައި ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭނެ ފުލުހުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
އެއްޗެއް އޭނާގެ އަތުގައި އޮތްނަމަ، އެވަގުތަކަށް، ވަގުތީ
ގޮތުން، އެ އެއްޗެއް ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެންދިއުން
ހައްޔަރުކުރުން
ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން މީހަކު ބަލައި އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ފާސްކުރާއިރު، އެތަނުގައި ޙާޟިރުވެ ތިބެންޖެހޭނީ، އޭނާއާ އެއް ޙާލަތުގައި ފިޔަވައި، ޖިނާއީ ކުށަކާ ގުޅިގެން މީހުން ހައްޔަރުކުރުމުގެ
ޖިންސެއްގެ އޮފިސަރުންނެވެ. އެމީހަކާ އެއް ޖިންސެއްގެ އޮފިސަރެއް ބާރު ލިބިގެންވަނީ ހަމައެކަނި ފުލުހުންނަށެވެ.
ނެތް ނަމަ، އޭނާއާ އެއް ޖިންސެއްގެ މީހަކު އެތަނަށް ޙާޟިރުކުރުވާ،
ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ބައެއް
އެމީހަކު މެދުވެރިކޮށް މެނުވީ ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ ބަލައި
ޙާލަތްތަކުގައި މެނުވީ، ޢާންމު އުޞޫލެއްގެ ގޮތުން، ފުލުހުންނަށް
ފާސްކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ. މި ޙާލަތުގައި، މީހަކު ބަލައި
މީހަކު ހައްޔަރުކުރެވޭނީ ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން، އެ އަމުރުގައިވާ
ފާސްކުރާއިރުވެސް، އެތަނުގައި ތިބެންވާނީ، ބަލައި ފާސްކުރެވޭ މީހާއާ
ގޮތުގެ މަތިންނެވެ. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން
އެއް ޖިންސެއްގެ އޮފިސަރުން އެކަންޏެވެ.
ފެށުމުން، މީހަކު ހައްޔަރުކުރެވޭނީ، ސަބް އިންސްޕެކްޓަރ އޮފް
3

ޕޮލިސްގެ ރޭންކުން ފެށިގެން މަތީ ރޭންކެއްގެ އޮފިސަރެއްގެ  ކޯޓަށް ޙާޟިރުވުމުގެ އަމުރެއް ނިސްބަތްވާ މީހަކު އެ އަމުރަށް
ހުއްދައާއެކު، ޔުނީފޯމް އެޅި ފުލުހަކަށެވެ. ރަށެއްގައި، ސަބް ތަބާނުވުމުން، އޭނާ ކޯޓަށް ޙާޟިރުކޮށްދިނުމަށް ކޯޓުން ކުރާ
އިންސްޕެކްޓަރ ރޭންކުން ފެށިގެން މަތީ އޮފިސަރަކު ނެތް ނަމަ، އަމުރެއް ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި
މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމަށްޓަކައި، ފުލުހުންގެ މައި މަރުކަޒަށް ނުވަތަ  ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއްގެ ހެކި ފޮރުވުމަށް ނުވަތަ ނައްތާލުމަށް
އެންމެ ކައިރީގައިވާ ސަރަޙައްދީ މަރުކަޒަކަށް ގުޅައި، އެތަނުގައި ހުރި މަސައްކަތްކޮށްފާނެކަމަށްޓަކައި
ސަބް އިންސްޕެކްޓަރ ރޭންކުން ފެށިގެން މަތީ އޮފިސަރެއްގެ ހުއްދަ  ޤާނޫނީ ގޮތުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓޭނެ ޙާލަތެއްގައި ބަންދުގައި
ހޯދަންވާނެއެވެ. މިގޮތަށް ޢަމަލުކުރެވޭ ކޮންމެ ފަހަރަކު، ހުއްދަދޭ ހުރި މީހަކު ފިލައިގެން ދިޔަނުދިނުމަށްޓަކައި
ފުލުހުންގެ އޮފިސަރުގެ ނަމާއި، ސޮޔާއި، ހުއްދަ ދިން ތާރީޚާއި އަދި  ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި މީހުން ހައްޔަރުކުރުމަށް ޤާނޫނުން
ވަގުތު އެނގޭނެ ފަދައިން ލިޔުމުން ރިކޯޑުކުރުމަކީ ފުލުހުންގެ ކަނޑައެޅިގެން ފުލުހުންނަށް ބާރު ލިބިދޭ ޙާލަތުގައި
ޒިންމާއެކެވެ.
މަތީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން، ކޯޓަށް
ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ މީހަކު ހައްޔަރުން ދޫކޮށްލުމުގެ ކުރީގައި،
ޙާޟިރުވުމުގެ އަމުރެއް ނިސްބަތްވާ މީހަކު އެ އަމުރަށް ތަބާނުވުމުން
އޭނާ ހައްޔަރުކުރި ފުލުހުންގެ އޮފިސަރުގެ ނަމާއި ރޭންކާއި އޭނާ
އެ ކޯޓު އަމުރު ތަންފީޛުކުރުމަށް އޭނާ ހައްޔަރުކުރާ ޙާލަތުގައި
ހައްޔަރުކޮށްފައި ބަހައްޓާފައިހުރި ތަނަކާ ޙަވާލުވެހުރި އެންމެ އިސް
ފިޔަވައި، އެހެން ހުރިހާ ޙާލަތެއްގައިވެސް ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހަކު،
މީހެއްގެ ނަން، އޭނާއަށް ލިޔުމުން ދޭންވާނެއެވެ.
ބަންދުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މަތިންތޯ ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި،
ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް، އަދި އެމީހަކު ހައްޔަރުކުރެވޭތާ ލަސްވެގެން
ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމަށް 24
ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި، ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް އެމީހަކު
ލުހުންނަށް ބާރު ލި ބިދޭ ޙާލަ އް ޙާޟިރުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި، ކޯޓަށް ޙާޟިރުވުމުގެ އަމުރެއް
ފު ތްތަ
ނިސްބަތްވާ މީހަކު އެ އަމުރަށް ތަބާނުވުމުން އެ ކޯޓު އަމުރު
އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ޙާލަތެއް
ތަންފީޛުކުރުމުގެ ބޭނުމަށް އެމީހަކު ހައްޔަރުކުރެވޭ ޙާލަތުގައިވެސް
ވުޖޫދުގައިވާކަމަށް ފުލުހުންނަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބުގެ މައްޗަށް
ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ޙާޟިރުނުކޮށް އެމީހަކު ބަންދުކޮށްފައި
ބިނާކޮށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ކަމަށްވާނަމަ، ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި އެ
ބެހެއްޓޭނީ ގިނަވެގެން 72 ގަޑިއިރުގެ މުއްދަތަކަށެވެ.
ޙާލަތުގައިވާ މީހާ ހައްޔަރުކުރުމުގެ ބާރު، ފުލުހުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
 މީހަކު ކުށެއް ކޮށްފިކަމަށް އެކަށީގެންވާ ހެކި ލިބިފައިވާ
މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމަށްޓަކަ އި ކޯޓު އަމުރަކަށް އެދޭ އިރު
ޙާލަތުގައި
 ފުލުހުން ހުށަހަޅަންޖެހޭ މަޢުލޫމާތު
މީހަކު ކުރަމުންދާ ކުށެއް ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ އެވަގުތު
އެ ކުށުގެ ޢަމަލު ތަކުރާރުކުރިޔަ ނުދިނުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ
މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމަށްޓަކައި ކޯޓު އަމުރަކަށް އެދި
ހިންގަމުންދިޔަ ޢަމަލުން އެހެން ކުށެއް ކުރިޔަނުދިނުމަށްޓަކައި
ހުށަހަޅާއިރު ފުލުހުން އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު ކޯޓަށް
 މީހަކު އެވަގުތު އެއުޅެނީ ކުށެއް ކުރަން ކަމަށް ބުއްދިއަށް
ހުށަހަޅަންޖެހެއެވެ.
ޤަބޫލުކުރެވޭފަދަ އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއް ނުވަތަ ހެކި
 ކޯޓު އަމުރަށް އެދެނީ ކޮން ޤާނޫނެއްގައި ބަޔާންކުރާ ކޮން
ލިބިފައިވާ ޙާލަތުގައި، އެ ކުށް ކުރިޔަނުދިނުމަށްޓަކައި
ކުށަކާ ގުޅިގެންކަން
 ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި މީހަކު ހުއްޓުވައި ބަލައި ފާސްކުރުމަށް
 ހައްޔަރުކުރަން ބޭނުންވާ މީހާގެ ނަމާއި އެޑްރެސް
ފުލުހުންނަށް ބާރު ލިބިދޭ ޙާލަތުގައި ހުރި މީހަކަށް، އެމީހެއްގެ
 އޭނާ އެ ކުށް ކުރިކަމަށް ލިބިފައިވާ ހެކި
ނަމާއި އުމުރު ބަޔާންކޮށްދިނުމަށް ފުލުހަކު ކުރާ އަމުރަށް
 މައްސަލައާ ގުޅޭ އިތުރު ތަފްޞީލު
އިންކާރުކުރުމުން، އެ މަޢުލޫމާތު ދެނެގަތުމަށްޓަކައި
4

 ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާ ހައްޔަރަށް ދެކޮޅު ނަހަދާނަމަ، ބާރުގެ
މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމަށް ނެރޭ ކޯޓު އަމުރެއްގައި
ބޭނުން ނުކުރުން
ބަޔާންކުރަންޖެހޭ މަޢުލޫމާތު
 ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާ ހައްޔަރަށް ދެކޮޅު ނަހަދާނަމަ، އޭނާ
 އަމުރު ނެރެވޭ ބޭނުން ގައިގައި ބިޑިނޭޅުވުން
 އަމުރުގެ ދަށުން ހައްޔަރުކުރަން ބޭނުންވާ މީހާގެ ނަމާއި  ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާ ހައްޔަރަށް ދެކޮޅު ހަދާނަމަ، އޭނާ
އެޑްރެސް ހިފެހެއްޓުމަށްޓަކައި ބޭނުންވާ މިންވަރަށް ބާރުގެ
 އޭނާ ހައްޔަރުކުރެވެނީ ކޮން ޤާނޫނެއްގައި ބަޔާންކުރާ ކޮން ބޭނުންކުރުމާއި ބިޑިއެޅުވުން
ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައިކަން
 އެ އަމުރުން ބާރުދޭ ކަންކަން ކުރުމަށްޓަކައި އެކަށީގެންވާ
މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމުގެ ކޯޓު އަމުރެއް ތަންފީޛުކުރާ
މިންވަރަކަށް ބާރުގެ ބޭނުންކުރުމަށް ހުއްދަކުރާކަން
 އަމުރު ދެމިއޮންނާނެ މުއްދަތު ފުލުހަކު ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތް
 ހުއްދަ ދޭ ފަނޑިޔާރުގެ ނަމާއި ސޮއި، އަދި ކޯޓުގެ ތައްގަނޑު
 ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާއަށް އޭނާގެ ތަޢާރުފެއް ދިނުމަށްފަހު
އޭނާއަކީ ފުލުހުންގެ އޮފިސަރެއްކަން އަންގައިދޭ ރަސްމީ
މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމުގެ ކޯޓު އަމުރެއް
ލިޔުމެއް އޭނާއަށް ދެއްކުން
ދެމި އޮންނާނެ މުއްދަތު  ކޯޓު އަމުރުގެ ކޮޕީއެއް ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާއަށް ދިނުން
 މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމުގެ ކޯޓު އަމުރެއްގައި، އެ އަމުރު ދެމި
އޮންނާނެ ވަކި މުއްދަތެއް ބަޔާންކޮށްފައިވާނަމަ، އެ މީހަކު ހައްޔަރުކުރާ ހިނދު އޭނާއަށް
މުއްދަތަކަށް
ޤާނޫނީ އިންޒާރުދިނުން
 މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމުގެ ކޯޓު އަމުރެއްގައި ވަކި މުއްދަތެއް
ބަ ކޮ އި މަ، އެ އަ އޮ އެ ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާއަށް ޤާނޫނީ އިންޒާރުދިނުމަކީ ޖިނާއީ
ޔާން ށްފަ ނުވާނަ މުރު ދެމި ންނާނީ
ކު އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުން އަލަށް ތަޢާރުފުކުރާ އިޖުރާއަތެކެވެ. ޤާނޫނީ
އަމުރުގައިވާ މީހާ ހައްޔަރު ރެވެންދެން ނުވަތަ އެ އަމުރު
ކޯ ބާ ކު އިންޒާރުދިނުމަކީ، މީހަކު ހައްޔަރުކުރާ ހިނދު، ހައްޔަރުކުރާ މީހާއަށް
ޓުން ޠިލު ރަންދެން
އަންނަނިވި ކަންކަން އެންގުމެވެ. ފުލުހުން ދޭ ޤާނޫނީ އިންޒާރެއްގެ
ޤާނޫނީ ހައިސިއްޔަތު ފުރިހަމަވާނީ، ތިރީގައިވާ އެންމެހާ ކަންކަން
މީހަކު ހައްޔަރުކުރާއިރު ޢަމަލުކުރަންވީ ގޮތް
އެފަދަ އެންގުމެއްގައި ހިމެނިގެންވާނަމައެވެ.
ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުން، ކޯޓު
 އޭނާ ހައްޔަރުކުރެވޭ ކަމާއި، ހައްޔަރުކުރެވެނީ ކޮން
އަމުރެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި ނަމަވެސް، މީހަކު
ޤާނޫނެއްގައި ބަޔާންކުރާ ކޮން ކުށަކާ ގުޅިގެންކަން
ހައްޔަރުކުރާ ޙާލަތުގައި، ފުލުހުން ޢަމަލުކުރަންޖެހޭނީ އަންނަނިވި
 އޭނާއަކީ ކާކުކަން އަންގައިދިނުން ފިޔަވައި އިތުރު
ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.
މަޢުލޫމާތެއް ނުދީ ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤު އޭނާއަށް
 މީހަކު ހައްޔަރުކުރެވޭ ހިނދު، އެމީހަކު ހައްޔަރުކުރެވޭކަން
ލިބިގެންވާކަން
ފާޅުގައި، ޢަމަލުން ދޭހަވި ނަމަވެސް، އެމީހާ 
ސުވާލަށް ޖަވާބު ނުދިނުމަކީ އޭނާއަށް ލިބިގެންވާ
ހައްޔަރުކުރާކަމާއި، އޭނާ ހައްޔަރުކުރެވޭ ސަބަބު ވަގުތުން
ޙައްޤެއްކަން، އެހެން ނަމަވެސް ސުވާލަށް ޖަވާބު ދިނުން
އަނގަބަހުން އެންގުން
އެދެވިގެންވާކަން
 ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާއަށް ދޭންޖެހޭ ޤާނޫނީ އިންޒާރު ދިނުން
5

 ސުވާލަށް ދޭ ޖަވާބަކީ އޭނާއާ ދެކޮޅަށް ކޯޓެއްގައި ވަގުތު ހުރި އިސް އޮފިސަރަށް ފެނިއްޖެނަމަ، ވަގުތުން އޭނާ
ބޭނުންކުރެވިދާނެ އެއްޗެއްކަން ހައްޔަރުން ދޫކޮށްލުން
 އޭނާއަށް ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީތެރިކަން ލިބިގެންވާކަން
 އޭނާއަކީ ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީތެރިކަން ހަމަޖެއްސޭވަރުގެ ފުލުހުންގެ މަރުކަޒަށް ގެނެވޭ މީހަކީ، އޭނާ
މާލީ ތަނަވަސްކަމެއް ނެތް މީހެއް ކަމުގައިވާނަމަ، އަދި ހައްޔަރުކުރަންޖެހޭ ކުށާ ގުޅޭ ގޮތުން އިތުރަށް ސުވާލުކުރަންޖެހޭ
އޭނާއާމެދު ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށަކީ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއް މީހެއް ކަމަށް އެ މަރުކަޒުގައި އެ ވަގުތު ހުރި އިސް އޮފިސަރަށް
ކަމުގައިވާނަމަ، ދައުލަތުން ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ފެނިއްޖެނަމަ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ
ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދުމުގެ ޙައްޤު އޭނާއަށް ލިބިގެންވާކަން މަތިން އެ މީހަކު ބަންދުކުރެވިދާނެއެވެ.
މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ އިޖުރާއަތުތައް ހައްޔަރުގައި ބަހައްޓައިގެން ސުވާލުކުރުން
ތިރީގައިވާ އިޖުރާއަތުތަކަށް ޢަމަލުކުރާއިރު، ފުލުހުންގެ ހައްޔަރުގައި ބަހައްޓައިގެން ސުވާލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން
މަރުކަޒުތަކުގައި އެ ވަގުތަކު ހުރި އިސް އޮފިސަރަކީ، ފުލުހުންގެ އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމަކީ ފުލުހުންގެ ޒިންމާއެކެވެ.
ސަރޖަންޓް ރޭންކުން ފެށިގެން މަތީ ރޭންކެއްގެ މީހެއް ކަމުގައި
 ހައްޔަރުގައި ބެހެއްޓިފައިވާ މީހާއަށް ޤާނޫނީ އިންޒާރުގައި
ވާންވާނެއެވެ.
ހިމެނިގެންވާ ބައިތައް ރަނގަޅަށް ފަހުމުވެއްޖެކަން
 ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި ކަށަވަރުކުރުން. އަދި ފަހުމުނުވާނަމަ، އޭނާއަށް އެ ކަންކަން
ނަމަވެސް، މީހަކު ހައްޔަރުކޮށްފި ކަމުގައިވާނަމަ، ފަހުމުވާނެ ގޮތަކަށް ސާފުކޮށްދިނުން
ލަސްނުކޮށް، އެންމެ ކައިރީގައިވާ ފުލުހުންގެ މަރުކަޒަކަށް  ތިމާގެ މީހަކަށް ނުވަތަ ރަޙްމަތްތެރިއަކަށް ނުވަތަ ވަކީލަށް
އޭނާ ގެންދިއުން ފޯނުކޮށް އޭނާ ހުރިތަން ބަޔާންކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުން
 ވީ އެންމެ އަވަސް ފުރުޞަތެއްގެ ތެރޭގައި، އަދި ގިނަވެގެން  ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާއަށް އޭނާއަށް ސުވާލުކުރެވޭ ވަގުތު ޤާނޫނީ
12 ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި، ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހަކު ވަކީލަކާއެކު ހުރުމަށް އެދުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވާކަން އެންގުން
ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ ކަމާއި، އޭނާ ހައްޔަރުކުރި ސަބަބާއި،  ޢާންމުކޮށް ވާހަކަދައްކާ އުޅޭ ބަހުން ނުވަތަ ހައްޔަރުގައި
އޭނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށުގެ މަޢުލޫމާތު އޭނާއަށް ހުންނަ މީހާއަށް އެނގޭ އެނޫންވެސް ބަހަކުން ފުލުހުންނަށް
ލިޔުމުން ދިނުން އޭނާއާ ސުވާލުކުރަން ނޭނގޭ ނަމަ، ފުލުހުން ކުރާ ސުވާލުތައް
 ހައްޔަރުކުރެވުނީ ކުޑަކުއްޖެއް ނަމަ، އޭނާ އޭނާއަށް ތަރުޖަމާކޮށްދޭނެ މީހަކު ފުލުހުން ހޯދުން
ހައްޔަރުކޮށްފައިވާކަން އޭނާގެ ބެލެނިވެރިއަކަށް ނުވަތަ އޭނާގެ  ހައްޔަރުގައި ބަހައްޓާފައިވާ މީހާ ވާހަކަދައްކަނީ އިޝާރާތުން
މަޞްލަޙަތު ޙިމާޔަތްކޮށްދެވޭނެ އެހެން ފަރާތަކަށް ވީ އެންމެ ކަމުގައިވާނަމަ، އެކަން އޭނާއަށް ކޮށްދިނުމަށް އެކަށީގެންވާ
އަވަސް ފުރުޞަތެއްގެ ތެރޭގައި އަދި ގިނަވެގެން 4 ގަޑިއިރުގެ މީހަކު އޭނާއާ އެއް ޙާޟިރުގައި ބަހައްޓައިގެން މެނުވީ ސުވާލު
ތެރޭގައި އެންގުން ނުކުރުން
 ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާ ފުލުހުންގެ މަރުކަޒަށް ގެނައުމާއެކު، އެ  ހައްޔަރުގައިވަނީ ކުޑަކުއްޖެއް ކަމުގައިވާނަމަ، އެ ކުއްޖާއާ
މަރުކަޒުގައި އެ ވަގުތު ހުރި އިސް އޮފިސަރު އޭނާގެ ސުވާލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން، އެ ކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިއެއް
މަޢުލޫމާތު ރިކޯޑުކުރުމަށްފަހު، އޭނާގެ ހައްޔަރާމެދު ގޮތެއް ނުވަތަ މަޞްލަޙަތު ޙިމާޔަތްކޮށްދެވޭނެ ފަރާތެއް ޙާޟިރުކޮށް،
ނިންމުން އެފަރާތުގެ ޙާޟިރުގައި ކުއްޖާއާ ސުވާލުކުރުން
 ފުލުހުންގެ މަރުކަޒަށް ގެނެވޭ މީހާ އިތުރަށް ހައްޔަރުގައި
ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތް ކަމުގައި އެ މަރުކަޒުގައި އެ
6

މާލީ ތަނަވަސްކަމެއް ނެތް މީހެއް ނަމަ، ކަނޑައެޅިފައިވާ އުޞޫލުން
ހައްޔަރުގައި ހުންނަ މީހާއާ ފުލުހުން ސުވާލުކުރާ އިރު
އޭނާއަށް ދައުލަތުން ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ހަމަޖައްސައިދޭންވާނެއެވެ.
ފުރިހަމަ ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން
ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ދިފާޢީ ވަކީލުން ޢައްޔަންކުރާ
އަންނަނިވި ކަންކަމަކީ، އޯޑިއޯ ނުވަތަ ވީޑިއޯ ރިކޯޑު
ޙާލަތްތަކުގައި ފިޔަވައި، މައްސަލައެއްގައި ސުވާލުކުރެވޭ ފަރާތެއްގެ
ކުރެވެންޖެހޭނެ ކަންކަމެވެ. މިފަދައިން ރިކޯޑުކުރެވޭ ކަންކަން ހެކީގެ
ޤާނޫނީ ވަކީލަކަށް އެ މައްސަލައިގައި ސުވާލުކުރެވޭ އެހެން ފަރާތެއްގެ
ގޮތުގައި ކޯޓަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ. އަދި އެ ކަންކަން ހެކީގެ ގޮތުގައި
ޤާނޫނީ ވަކީލަކަށް ނުވެވޭނެއެވެ.
ކޯޓުން ބަލައިގަނެވިވެސް ދާނެއެވެ.
ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ފުރުޞަތު ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި
 ހައްޔަރުގައި ބަހައްޓާފައިވާ މީހަކާ ފުލުހުން ސުވާލުކުރަން
ކު ޤާ ބު ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތް
ފެށުމުގެ ރިން ދޭ ނޫނީ އިންޒާރާއި އެއަށް އޭނާ ދޭ ޖަވާ
 ފުލުހުން ކުރާ ސުވާލާއި އެ ސުވާލުތަކަށް އޭނާ ދޭ ޖަވާބު
ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ފުރުޞަތު ހައްޔަރުގައި ހުންނަ މީހާ
ބޭނުންވާނަމަ، ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ހަމަޖައްސަން ދޭ ފުރުޞަތުގައި 12
ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީތެ ރިކަން ހޯދުމުގެ ޙައްޤު
ގަޑިއިރު ފާއިތުވާއިރު އެކަށީގެންވާ ސަބަބަކާ ނުލައި ވަކީލަކު
ޤާނޫނީ ކީ އްގެ އެހީ ރިކަން ހޯ މުގެ ޙައްޤަކީ ޙާޟިރުނުވާނަމަ، ފުލުހުންނަށް ސުވާލުކުރުމައިގެން ކުރިއަށް
ވަ ލެ ތެ ދު
ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ނަ މާއް ގެ (ށ) ގެ ން ބިގެން ދެވިދާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ޤާނޫނީ ވަކީލު ޙާޟިރުވެފައި ނުވަނީ،
ވަ ދާ ދަށު ލި ވާ
އްޤެކެވެ. އީ އި އަ ގެ ޤާ ގައި އެ ހައްޔަރުކުރެވިފައިވާ މީހާއަށް އެންގުމަކާ ނުލައި ކަމަށްވާނަމަ،
ޙަ ޖިނާ ޖުރާ ތު ނޫނު ނުވަތަ ހެން
ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮ ކަށް ބަޔާންކޮށް އި ނު ހާ ހި ކު، ސުވާލުކުރުމައިގެން ކުރިއަށް ދިއުމުގެ ކުރިން އެހެން ޤާނޫނީ ވަކީލަކު
ތަ ފަ ވާ ނދަ
ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހަކު ނުވަތަ ހައްޔަރުކުރުމަށް ހަމަޖައްސަން 6 ގަޑިއިރުގެ އިތުރު ފުރުޞަތެއް ފުލުހުން
ގޮ ގެ ބެ ގެ ގެ ކު ޤާ ދޭންވާނެއެވެ. އަދި، އެ 6 ގަޑިއިރު ފާއިތުވާއިރުވެސް ޤާނޫނީ ވަކީލަކު
ނުވާ ތަށް ފުލުހުން ލުމު ދަށަށް ނެވޭ މީހަ ނޫނީ
ވަކީ އްގެ އެހީ ހޯ މަށް އެ ނަމަ، އޭނާގެ ވަކީ ގެ ޙާޟިރުގައި ޙާޟިރުނުވާނަމަ ސުވާލުކުރުމައިގެން ފުލުހުންނަށް ކުރިއަށް
ލެ ދު ދެފި ލު
މެނުވީ، އޭނާއާ ފުލުހުން ސުވާލުކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ. ދެވިދާނެއެވެ.
ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ މީހާއާ ސުވާލުކުރާއިރު، ޤާނޫނީ ވަކީލަކާ
ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހަކާއި، އޭނާގެ ޤާނޫނީ ވަކީލާ ދެމެދު ކުރެވޭ ނުލައި ކުރިއަށް ގެންދިޔަނަމަވެސް، އޭގެ ފަހުން އޭނާގެ ވަކީލު
މުޢާމަލާތްތަކަކީ، ޤާނޫނީ ޙިމާޔަތް ލިބިގެންވާ މުޢާމަލާތްތަކެކެވެ. ޙާޟިރުވެއްޖެނަމަ، ވަކީލު ޙާޟިރުވާ ހިސާބުން ފެށިގެން އޭނާއާ
ސުވާލުކުރަންވާނީ ވަކީލުގެ ޙާޟިރުގައެވެ.
އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާ
ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާ ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ފުރުޞަތު
ހިނދަކު، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހަކު، އޭނާގެ ޤާނޫނީ
ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ބުނެ އެ ފުރުޞަތު ދޫކޮށްލައިފިނަމަ، ފުލުހުންނަށް
ވަކީލާ އެކަހެރިކޮށް ބައްދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތަކަށް އެދިއްޖެނަމަ،
އެމީހަކާ ސުވާލުކުރެވިދާނެއެވެ. އަދި އެ މީހާއާ ސުވާލުކުރަމުން
ފުލުހުން އެމީހަކަށް އެ ފުރުޞަތު ދޭންވާނެއެވެ. އަދި އެއް
ދަނިކޮށް އޭނާ ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ފުރުޞަތު ބޭނުންވާކަމަށް
ފުރުޞަތަށް ވުރެ ގިނަ ފުރުޞަތަށް އެދިއްޖެނަމަ، އެ
ބުނެފިނަމަ، އޭނާ ސުވާލުކުރުން ވަގުތުން ހުއްޓާލަންވާނެއެވެ. އަދި
ފުރުޞަތުތައްވެސް އޭނާއަށް ދޭންވާނެއެވެ.
ވަކީލު ޢައްޔަންކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އެމީހަކަށް ދޭންވާނެއެވެ.
ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާއާމެދު ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށަކީ، ޖިނާއީ
ބޮޑު ކުށެއް ކަމުގައިވާނަމަ، އަދި އޭނާއަކީ، ޤާނޫނީ ވަކީލެއް ހޯދޭފަދަ
7

ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤު އަމިއްލަ ނަފްސާ ދެކޮޅަށް ބަޔާން ނުދިނުމުގެ ޙައްޤު
ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައިވާ ކޮންމެ މީހަކަށްމެ، އެމީހެއްގެ
(ނ) ގެ ދަށުން ލިބިދީފައިވާ ޙައްޤެކެވެ. މިގޮތުން، ކުށެއްގެ އަމިއްލަ ނަފްސާ ދެކޮޅަށް ބަޔާން ނުދިނުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ.
ތުހުމަތުގައި ސުވާލު ކުރެވޭ މީހާއަށް ތިމާއަކީ ކާކުކަން އަންގައި
މާއްދީ ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭ
ދިނުން ފިޔަވައި އިތުރު މަޢުލޫމާތެއް ނުދީ ހަނުހުރެވިދާނެއެވެ.
އެއްޗެއް ހުށަހެޅޭނެ ހަމައެކަނި ގޮތަކީ، އެ އެއްޗެއް، ކުށުގެ
ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤު ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާއާ ގުޅުވުމަށްޓަކައި އަންނަނިވި ސާމްޕަލްތަކުގެ
ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހަކަށް ލިބިދޭ މިންވަރަކީ، އެހެން ޤާނޫނެއްގައި ތެރެއިން ސާމްޕަލެއް ހޯދުން ކަމުގައި ވެފައި، އެ އެއްޗެއް އޭނާގެ
އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާ ހިނދަކު، ޤާނޫނުގެ ކުރިމަތީގައި އަތުން ހޯދަން އެދޭ ޙާލަތުގައި، އެ ސާމަޕްލް ނުދިނުމަކީ އަމިއްލަ
ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ ޖަވާބުދާރީވާންޖެހޭ މީހަކަށް އޭނާ ދޭ ނަފްސާ ދެކޮޅަށް ބަޔާން ނުދިނުމުގެ މާނައިގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ
ޖަވާބަކުން، އޭނާގެ މައްޗަށް ކުށެއް ސާބިތުކުރުމަށް ހެކި ހުށަހެޅިދާނެ ކަމެކެވެ.
ޙާލަތެއްގައި ނުވަތަ އަމިއްލަ ނަފްސާ ދެކޮޅަށް ބަޔާނެއް ދޭންޖެހޭ
ޙާލަތުގައި، އެ ނިސްބަތަށް އެކަންޏެވެ. އަދި އެނޫން ޙާލަތެއްގައި އެ  ތުހުމަތު ކުރެވޭ މީހާގެ އަތުލިޔުމުގެ ސާމްޕަލް
ޙައްޤު ބޭނުމެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ.  އިނގިލީގެ ނިޝާން
 ހަށިގަނޑުގެ ބޭރުން ނެގޭ ސާމްޕަލް
ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާގެ ފަރާތުން ދެވޭ މަޢުލޫމާތަކީ، އޭނާއާ
 ހަށިގަނޑުގެ ތެރެއިން ނެގޭ ސާމްޕަލް
ދެކޮޅަށް ހެކީގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވޭނެ މަޢުލޫމާތެއް ކަމުގައި
ނުވާނަމަ، އެ މަޢުލޫމާތެއް ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް
ހާމަކުރަންވާނެއެވެ. އަދި މި ޙާލަތުގައި ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤުގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންވެގެންވާ
ބޭނުމެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ. ޙާލަތްތަކުގައި އަދި އެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންވެގެންވާ ގޮތުގެ މަތިން
މެނުވީ، މަތީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެއްވެސް ސާމްޕަލެއް ދިނުމަށް
ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤު
ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާއަށް ލާޒިމުކުރުވުމަކީ، އޭނާގެ ބަޔާން
ބޭނުންކުރާނަމަ، ޢަމަލުކުރަންވާނީ އަންނަނިވި ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.
މަޖުބޫރުން ހޯދުން ކަމުގައި ބެލޭނެއެވެ. އަދި މިފަދައިން ހޯދާ ބަޔާން
ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައި ނުގަނެވޭނެއެވެ.
 ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤުގެ ބޭނުންހިފާނަމަ، އެ ޙައްޤު އޭނާ
އަދި އެފަދަ ބަޔާނެއް ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމުގެ
އިޚްތިޔާރުކޮށްފިކަން ފާޅުގައި ބުނުން
ފުރުޞަތެއްވެސް ނޯންނާނެއެވެ.
 ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤު
އެހެންނަމަވެސް، ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި
އިޚްތިޔާރުކޮށްފިނަމަ، އެ ޙައްޤު އިޚްތިޔާރުކުރިކަން ލިޔުމުން
ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހަކު މަތީގައިވާ ސާމްޕަލެއް ދިނުމަށް
ފުލުހުން ރިކޯޑުކުރުން
އިންކާރުކޮށްފިނަމަ، ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން އެ ސާމްޕަލް ހޯދައި،
 ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤު
އޭނާއާ ދެކޮޅަށް އެ ސާމްޕަލެއް ބޭނުންކުރެވިދާނެއެވެ. އަދި މިފަދަ
އިޚްތިޔާރުކޮށްފިނަމަ، އޭނާއާމެދު ކުރެވިފައިވާ ތުހުމަތާ
ކޯޓު އަމުރެއް ތަންފީޛުކުރާއިރު، ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައިވާ
ގުޅޭގޮތުން އޭނާއާ ދެން އިތުރަށް އެއްވެސް ސުވާލެއް
މީހާ އެއްބާރުލުން ނުދޭ ޙާލަތުގައި، އެ އަމުރު ތަންފީޛުކުރުމަށް
ނުކުރުން. އަދި، އޭނާ އެ ޙައްޤު އިޚްތިޔާރުކުރީ،
ބޭނުންވާ އެންމެ ކުޑަ މިންވަރުގެ ބާރު ބޭނުންކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު
ސުވާލުކުރެވެމުން ދަނިކޮށް ކަމުގައިވާނަމަ، އޭނާއާ
ފުލުހުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
ސުވާލުކުރަމުން ދިޔަދިއުން އެހިނދުން ފެށިގެން ހުއްޓާލުން
8

އި، މަތީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތުގެ ދާއިރާއިން ބޭރުން، ވަކި
ހަނުހުރުމާ އަމިއްލަ ނަފްސާ ދެކޮޅަށް ބަޔާން ދިނުން
އެއްޗެއް އޮތް ތަނެއް ނުވަތަ ވަކި ތަނެއް ހުޅުވޭނެ ގޮތް ނުވަތަ
ކަމުގައި ނުބެލެވޭނެ ކަންކަން
ތަޅުދަނޑިއެއް ނުވަތަ ޕާސްވާރޑެއް ނުވަތަ ތަޅެއް ހުޅުވޭނެ ނަންބަރު
ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހިންގާ ތަޙްޤީޤެއްގައި ނުވަތަ ތަކެއް ނުވަތަ ވަކި އެކައުންޓެއް އެއީ ކޮން އެކައުންޓެއްކަން ބުނެދޭން
ޝަރީޢަތުގައި ވަކި ސުވާލެއްގެ ޖަވާބު ދިނުމަކީ، އޭގެ ސަބަބުން ޖެހުމަކީ، ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤު ނުވަތަ އަމިއްލަ ނަފްސާ ދެކޮޅަށް
ޖިނާއީ ދަޢުވާއެއް އުފުލުމަށް ނުވަތަ ޖިނާއީ ކުށެއް ސާބިތުކުރުމަށް ބަޔާން ނުދިނުމުގެ ޙައްޤުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަންކަމެއް ނޫނެވެ.
މަގުފަހިކުރާ ކަމަކަށް ނުވާ ޙާލަތުގައި، އެހެންނަމަވެސް، އެ ސުވާލުގެ
ޖަވާބު ދިނުމަކީ، އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް އޭނާއަށް ވަކި އެއްޗެއް އެއީ ކާކުގެ އެއްޗެއްކަން ދެނެގަތުމުގެ
ކުރިމަތިވެދާނެ ޙާލަތަކަށްވެދާނެތީ، އެ ޙާލަތުގައި އެ ސުވާލުގެ ޖަވާބު ބޭނުމުގައި އެކަނި، އަދި ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅުމަށް ނުވާގޮތުން،
ނުދިނުމަކީ، ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމެއް ނޫނެވެ. އަންނަނިވި ސާމްޕަލްތަކުގެ ތެރެއިން ސާމްޕަލެއް ދިނުމަށް އެންގުމުން
އެކަން ކުރަން ޖެހުމަކީ ހަނުހުރުމުގެ ޙައްޤު ނުވަތަ އަމިއްލަ ނަފްސާ
 އެ ސުވާލަށް ޖަވާބު ދީފިނަމަ، އޭނާ ލަދުގަންނަން ޖެހުން ދެކޮޅަށް ބަޔާން ނުދިނުމުގެ ޙައްޤުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމެއް ނޫނެވެ.
 އު ސުވާލަށް ޖަވާބު ދީފިނަމަ، އޭނާއަށް ދިރިއުޅުމުގައި 
މީހެއްގެ އިނގިލީގެ ނިޝާން
ދަތިތަކެއް ކުރިމަތިވުން 
މީހެއްގެ އަޑުގެ ރިކޯޑިންގ
 އެ ސުވާލަށް ޖަވާބު ދީފިނަމަ، އޭނާއާމެދު މީހުން ދެކޭ ގޮތަށް 
މީހެއްގެ އިސްތަށި
ބަދަލެއް އައުން 
ޑީ.އެން.އޭ ސާމްޕަލެއް
 އަތުލިޔުމުގެ ސާމްޕަލެއް
ކުރިން ސާބިތުވެފައިވާ ކުށެއްގެ މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށް ކުށުގެ  ސޮ ސާ
އި މްޕަލެއް
ތުހުމަތުގައިވާ މީހާއާ ސުވާލުކުރެވޭ ހިނދު، އެ ސުވާލުގެ ޖަވާބު 
ފޮޓޯއެއް
ނުދިނުމަކީ، ހަނުހަރުމުގެ ޙައްޤުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމެއް ކަމުގައި  ކްސް
އެ ރޭއެއް
ނުބެލެވޭނެއެވެ. ސަބަބަކީ، އެ ކުށް އޭނާގެ މައްޗަށް ސާބިތުވެ 
މިން
ނިމިފައިވާ ކަމަށްޓަކައި އެ ކުށަށް ދެވަނަ ފަހަރަށް އަދަބެއް ދިނުން
ޤާނޫނުއަސާސީގެ 60 ވަނަ މާއްދާއިން މަނާކުރާތީއެވެ.
ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާނީ
މާއްދީ ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭ
2017 2
ޖުލައި ގައި
އެއްޗެއް ހުށަހެޅޭނެ ހަމައެކަނި ގޮތަކީ، އެ އެއްޗެއް، ކުށުގެ
ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާއާ ގުޅުވުމަށްޓަކައި އަންނަނިވި ސާމްޕަލްތަކުގެ
ޖި ނާއީ އިޖު ރާ އަތުގެ ޤާ ނޫ ނު ބެ އްލު ވު މަ ށް:
ތެރެއިން ސާމްޕަލެއް ހޯދުން ކަމުގައި ނުވާ ޙާލަތުގައި، ކުށުގެ
http://www.mvlaw.gov.mv/pdf/ganoon/chapterVIII/12-2016.pdf
ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ އަންނަނިވި ސާމްޕަލްތަކުގެ ތެރެއިން ސާމްޕަލެއް
ކީ، އަ އް ސާ ކޮ ބަ އްޤު ޖި ނާއީ އިޖު ރާ އަތުގެ ޤާ ނޫ ނަ ށް ތަމްރީ ންކު ރުމުގެ ޕް ރޮގް ރާމްގެ މެ ނު އަލް
ދޭން ޖެހުމަ މި ލަ ނަފް ދެޅަށް ޔާން ނުދިނުމުގެ ޙަ ގެ
ބެ އްލު ވު މަ ށް:
ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމެއް ނޫނެވެ.
http://agoffice.gov.mv/v4/wp-content/uploads/2017/02/CRPC_TM.pdf
 ތުހުމަތު ކުރެވޭ މީހާގެ އަތުލިޔުމުގެ ސާމްޕަލް
 އިނގި ގެ ނިޝާން އިތުރު މަޢުލޫމާތު ހޯއްދަވާނީ:
ލީ
 ހަށިގަނޑުގެ ބޭރުން ނެގޭ ސާމްޕަލް
އީމެއިލްLSRC@agoffice.gov.mv|: | ފޯ ން: 3010176
 ހަށިގަނޑުގެ ތެރެއިން ނެގޭ ސާމްޕަލް
9